

ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਤਬਾ ਜੁਮਆ 30.08.2019

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਮਰਤਬਾ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਸਹਾਬਾ ਕਰਾਮ
ਰਿਜ਼ਵਾਨੁਲਾਹ ਅਲੈਹਿਮ ਦੇ ਸਦਗੁਣਾ ਦਾ ਇਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜ਼ਿਕਰ
ਮੁਕਰੱਮ ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਮਰਹੂਮ ਸਾਬਕਾ ਸਦਰ ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਉਮਰ ਫ਼ਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ
ਸਦਗੁਣਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਖ਼ਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖ਼ਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲਾਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ
ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮਏ ਦੇ ਖੁਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 30 ਅਗਸਤ 2019 ਈ. ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਬੈਤੁਲ ਫ਼ੁਤੂਹ
(ਮੋਰਡਨ) ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ

ਤਸੱਹੁਦ, ਤਉਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲਾਹ ਤਆਲਾ ਬਿ
ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ :

ਬਦਰੀ ਸਹਾਬਾ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਮੈਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਸਹਾਬਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਹਜ਼ਰਤ
ਅਤਬਾ ਬਿਨ ਮਸਉਦ ਹਜ਼ਲੀ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਦੁਲਾਹ ਬਿਨ ਮਸਉਦ ਆਪਦੇ ਸੱਕੇ ਭਰਾ ਸਨ । ਆਪ ਮੱਕੇ ਵਿੱਚ
ਅਰੰਭਕ ਇਸਲਾਮ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ । ਹਬਸ਼ੇ ਵੱਲ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹਿਜਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪ
ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਤਬਾ ਬਿਨ ਮਸਉਦ ਅਸਹਾਬੇ ਸੁਫ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ । ਅਸਹਾਬੇ ਸੁਫ਼ਾ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਿਰਜ਼ਾ
ਬਸ਼ੀਰ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ :

ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਇਕ ਨੁਕੱਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਚਬੂਤਰਾ ਛੱਤ ਪਾਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਫ਼ਾ ਕਹਿੰਦੇ
ਸਨ । ਇਹ ਉਹਨਾ ਗ਼ਰੀਬ ਮੁਹਾਜਰਾਂ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਬੇ ਘਰ ਬਾਰ ਸਨ । ਇਹ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ
ਅਸਹਾਬੇ ਸੁਫ਼ਾ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਸਨ । ਇਹਨਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਵਤਾ ਦਿਨ ਰਾਤ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ
ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਇਬਾਦਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਤਿਲਾਵਤ (ਪਾਠ) ਕਰਨਾ ਸੀ । ਇਹਨਾ ਲੋਕਾਂ
ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਰੰਤਰ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਆਪ ਇਹਨਾ ਦੀ
ਖ਼ਬਰਗੀਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ । ਕਈ ਵਾਰ ਆਪ ਖੁੱਦ ਫ਼ਾਕਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ
ਅਸਹਾਬੇ ਸੁਫ਼ਾ ਨੂੰ ਭਿਜਵਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ । ਅੰਸਾਰ ਵੀ ਇਹਨਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ
ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਲਈ ਖਜ਼ੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ਲਾ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਲਿਆਕੇ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਲਟੱਕਾ ਦਿਆ

ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਇਹਨਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤੰਗ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਈ ਵਾਰ ਫ਼ਾਕੇ ਦੀ ਨੌਬਤ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਲਤ ਕਈ ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ । ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਤਾਂ ਮਦੀਨੇ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੌਮੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹਨਾ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਸਾਧਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ।

ਇਹ ਲੋਕ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨਬੂਵੱਤ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਹਦੀਸਾਂ ਸੁਣਦੇ । ਇਹਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਚਾਦਰ ਤੇ ਤਹਿਬੰਦ (ਲਾਰਾ) ਦੇਵੇਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ । ਚਦਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੱਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪਟਾਂ ਤੱਕ ਲਮਕ ਜਾਂਦੀ ਸੀ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਹੁਰੈਰਾ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਇਹਨਾ ਹੀ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ । ਉਹਨਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਫ਼ਾ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਤੱਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾ ਦੇ ਕਪੜੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪਟਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਨ । ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਕੋਲ ਕਿਤੋਂ ਕੋਈ ਦਾਨ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਆਪ ਉਹਨਾ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਜਦ ਦਾਅਵਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਬਹਿਕੇ ਖਾਂਦੇ । ਅਧਿਕਤਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹਾਜਰਾਂ ਤੇ ਅੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੰਦੇ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੀ ਸਮਰਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਦੋ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਏ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖੁਆਏ । ਹਜ਼ਰਤ ਸਅਦ ਬਿਨ ਅਬਾਦਾ ਇਕ ਸਹਾਬੀ ਸਨ ਜੋ ਅਤਿਅੰਤ ਖੁੱਲਦਿਲੇ ਤੇ ਧੰਨਵਾਨ ਸਨ, ਉਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅੱਸੀ ਅੱਸੀ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸੁਫ਼ਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਹੀ ਸੀ । ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਛੇ ਸੌ ਸਹਾਬਾ ਕਰਾਮ ਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੂੰ ਇਹਨਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਨੇਹ ਸੀ । ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦੇ, ਇਹਨਾ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਉਤਸਾਹਤ ਕਰਦੇ । ਇਕ ਵਾਰ ਸੁਫ਼ਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜਮਾਤ ਨੇ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖਜ਼ੂਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਢਿੱਡ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਖਜ਼ੂਰਾਂ ਹੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ । ਰਸੂਲੁਲੱਹੁ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ, ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਢਿੱਡਾਂ ਨੂੰ ਖਜ਼ੂਰਾਂ ਨੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਖਜ਼ੂਰਾਂ ਹੀ ਮਦੀਨੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੈ । ਲੋਕ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਹਨਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਫਿਰ ਆਪ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਰੱਬ ਦੀ ਸਹੁੰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮਹਿਨੇ ਤੋਂ ਰੱਬ ਦੇ ਰਸੂਲ ਦੇ ਘਰੋਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਉਠਿਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੈਂ ਵੀ ਕੇਵਲ ਪਾਣੀ ਤੇ ਖਜ਼ੂਰਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਜੀਵਨ ਲੰਘਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ । ਬਹਿਰ ਹਾਲ ਇਹ ਅਸਹਾਬ ਕਾਮਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ । ਜੱਦ ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਲਿੱਖ ਗਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕਾਰੀ ਵੀ ਅਖਵਾਉਣ ਲੱਗ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੂਜਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾ ਹੀ ਸਹਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਉਹਦਿਆਂ ਉੱਪਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ।

ਸਹੀ ਬੁਖ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਅਤਬਾ ਬਿਨ ਮਸਊਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਹਨਾ ਸਹਾਬਾ ਕਰਾਮ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਤਬਾ ਬਿਨ ਮਸਊਦ ਦੀ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਬਿਨ ਖ਼ਤਾਬ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਕਾਲ ਵਿੱਚ 23 ਹਿਜਰੀ ਵਿੱਚ ਮਦੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਾਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੇ

ਇਹਨਾ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਜਨਾਜ਼ਾਹ ਪੜ੍ਹਾਈ । ਜੱਦ ਹਜ਼ਰਤ ਅਤਬਾ ਬਿਨ ਮਸਊਦ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਆਪਦੇ ਭਰਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਦੁਲੱਹ ਬਿਨ ਮਸਊਦ ਦੀਆਂ ਅਖੌਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਆ ਗਏ । ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਆਪ ਰੋਦੇ ਹਨ ? ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਸਨ ਅਤੇ ਰਸੂਲੁੱਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਕੋਲ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਸਨ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਬਿਨ ਖਤਾਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਸਨ ।

ਅਗਲੇ ਸਹਾਬੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਉਹਨਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਬਿਨ ਸਾਮਤ ਹੈ । ਇਹ ਅੰਸਾਰੀ ਸਨ । ਬੈਅਤੇ ਉਕਬਾ ਉਲਾ ਅਤੇ ਸਾਨੀਆਂ (ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਬੈਅਤ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ । ਅੰਸਾਰ ਦੇ ਕਬੀਲੇ ਖਜ਼ਰਜ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਬਨੂ ਔਫ਼ ਬਿਨ ਖਜ਼ਰਜ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਓਸ ਬਿਨ ਸਾਮਤ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਦੇ ਭਰਾ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਓਸ ਵੀ ਬਦਰੀ ਸਹਾਬਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਬਦਰ, ਉਹਦ, ਖੰਦਕ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਸੂਲੇ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ 34 ਹਿਜਰੀ ਵਿੱਚ ਰਮਲਾ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿੱਚ ਫ਼ੌਤ ਹੋਏ । ਕਈਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਅਤੁਲ ਮੁਕਦੱਸ ਵਿੱਚ ਫ਼ੌਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਦਫ਼ਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਕਬਰ ਅੱਜ ਵੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ । ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾ ਦੀ ਉਮਰ 72 ਸਾਲ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੱਦ ਲੰਮਾ ਤੇ ਸ਼ਰੀਰ ਭਾਰਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰੀ ਸੀ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਬਿਨ ਸਾਮਤ ਦੀਆਂ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 181 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ । ਅਕਬਾ ਦੀ ਰਾਤ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਸਨ ।

ਇਕ ਵਾਰ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਦਕਿਆ ਦਾ ਆਮਲ (ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ) ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰੱਬ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਰਹਿਣਾ । ਕਿਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਯਾਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਉਠ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਮਰ ਲੱਦਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਕੁਰਲਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗਊ ਨੂੰ ਲੱਦੇ ਹੋਏ ਆਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆ ਵਾਜਾਂ ਨਿਕਲ ਰੀਹੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਕਰੀ ਨੂੰ ਲੱਦੇ ਹੋਏ ਆਓ ਅਤੇ ਉਹ ਮਮਿਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਖਿਆਨਤ (ਬੇਈਮਾਨੀ) ਨ ਹੋ ਜਾਏ । ਅਜਿਹਾ ਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੱਦਕਿਆ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨ ਕਰ ਸਕੋ । ਇਹ ਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜ਼ਕਾਤ ਜਾਂ ਸਦਕਾਤ (ਦਾਨ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹਨ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕ ਪੂਰਾ ਨ ਕਰ ਸਕੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਯਾਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਉਹੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਭਾਰ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਬਿਨ ਸਾਮਤ ਨੇ ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ਾਤ (ਰੱਬ) ਦੀ ਸਹੁੰ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੂੰ ਸਚਾਈ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਮਲ (ਨਿਆਕਾਰ) ਨ ਬਣਾਗਾ, ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਾਰ ਸਹਿਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂਨੂੰ ਨ ਬਨਾਉਣ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ । ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅੰਸਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰਕੀਮ ਨੂੰ ਜਮਾ (ਇਕਤੱਰ) ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਹ ਹਨ : ਹਜ਼ਰਤ ਮਆਜ਼ ਬਿਨ ਜਬਲ, ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਬਿਨ ਸਾਮਤ, ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੀ ਬਿਨ ਕਅਬ, ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਅਯੂਬ ਅੰਸਾਰੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਦਰਦਾ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਯਜ਼ੀਦ ਬਿਨ ਸੁਫ਼ਯਾਨ ਨੇ ਸ਼ਾਮ (ਹੁਣ ਸੀਰੀਆ) ਦੀ ਫ਼ਤਹ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੂੰ ਲਿੱਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਆਨ ਸਿਖਾਏ ਅਤੇ ਦੀਨ (ਧਰਮ) ਦੀ ਸੂਝਬੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਆਜ਼, ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਦਰਦਾ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਨੇ ਜਾਕੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਅ ਕੀਤਾ । ਜਨਾਦਹ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ

ਮੈਂ ਜੱਦ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਕੋਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਦੀਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੂਝ ਬੂਝ ਸੀ । ਜੱਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਜ਼ਰਤ ਮਆਜ਼ ਬਿਨ ਜਬਲ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਦਰਦਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਭਿਜਵਾਇਆ ਤਾਂ ਓਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਦੀਨ ਸਿਖਾਉਣ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਚਲੇ ਗਏ, ਓਥੇ ਅਮੀਰ ਮੁਆਵੀਆਹ ਨੇ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਇਸ 'ਤੇ ਅਮੀਰ ਮੁਆਵੀਆਹ ਨੇ ਕਠੋਰਤਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਕਾ ਹੀ ਆਪਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਾਂਗਾ ਫਿਰ ਉਹ ਮਦੀਨਿ ਚਲੇ ਗਏ । ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਏਧਰ ਲੈ ਆਈ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੂੰ ਦੱਸੀ । ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਓ । ਰੱਬ ਅਜਿਹੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਮੁਆਵੀਆਹ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਹਜ਼ਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਬਹਿਰਹਾਲ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬਾਦਹ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵੀ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇੰਸ਼ਾਅਲੱਹ ਅਗਲੇ ਖ਼ਤਬੇ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਹੋਣਗੀਆਂ ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਕ ਮਰਹੂਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀ ਮੈਂ ਨਮਾਜ਼ ਜਨਾਜ਼ਾਹ ਵੀ ਹੁਣੇ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂਗਾ । ਜਨਾਜ਼ਾਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ, ਉਹ ਹਨ ਮੁਕਰੱਮ ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਜੋ 26 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧੀਰਜ ਰਖੱਣ ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਮਗਰੋਂ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਇਲਾਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਵਫ਼ਾਤ ਪਾ ਗਏ ਸਨ । (انا لله وانا اليه راجعون) ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਨੇ ਇਸ ਕਸ਼ਟ ਨੂੰ ਝੱਲਿਆ । ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰ ਸਨ ਇਸ ਦੇ ਬਾਦ ਅੱਜ ਕੱਲ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਦਰ ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਉਮਰ ਫ਼ਾਉਡੇਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ । ਮੁਕਰੱਮ ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ 13 ਫ਼ਰਵਰੀ 1952 ਈ. ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ । ਮੁਕਰੱਮ ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਦੇ ਪਿਤਾ ਚੌਧਰੀ ਮੁਹੱਮਦ ਯਾਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਮੁਬਲੱਗ ਜਮਾਤ ਸਨ, ਆਪਨੂੰ ਮੁਬਲੱਗ (ਪ੍ਰਚਾਰਕ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਨਾਇਬ ਇਮਾਮ ਮਸਜਿਦ ਲੰਦਨ ਵੀ ਰਹੇ । ਇਹਨਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੁਹੱਮਦ ਯਾਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਨਾਇਬ ਵਕੀਲੁਲ ਤਬਜ਼ੀਰ ਤਹਿਰੀਕੇ ਜਦੀਦ ਵੀ ਰਹੇ, ਰਬਵਾ ਵਿੱਚ । ਮੌਲਾਨਾ ਮੁਕਰੱਮ ਮੁਹੱਮਦ ਯਾਰ ਆਰਫ਼ ਜਮਾਤ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਮੁਨਾਜ਼ਰ ਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਦਵਾਨਾ ਵਿੱਚ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ । ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮੁਹੱਮਤਰਮਾ ਅਨਾਇਤ ਸੁਰਯਾਂ ਬੇਗ਼ਮ ਸਾਹਿਬਾ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਦੇ ਦਾਦਾ ਹਜ਼ਰਤ ਚੌਧਰੀ ਗੁਲਾਮ ਹੁਸੈਨ ਭੱਟੀ ਸਾਹਬ ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਕਦਸ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਸਹਾਬੀ ਸਨ । ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਬਹੁਤ ਮਹਾਨ ਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕ ਤੇ ਕਵੀ ਵੀ ਸਨ। ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਿੱਖੀਆਂ ਹਨ । ਇਹਨਾ ਦੇ ਦੋ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ । ਜੱਦ ਆਪ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮੇਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਖ਼ਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਰਾਬੇ ਰਹਿਮਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚੌਧਰੀ ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਨੇ ਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿੱਖੀਆਂ ਸਨ, ਇਹਨਾ ਕਿਤਾਬਾ ਦੇ ਲਿਖੱਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ।

ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ । ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ । ਬੜੀ ਬਕਾਇਦਗੀ ਨਾਲ ਤਹਜੁੱਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਤਹਜੁੱਦ ਦੀ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸਨ । ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਮਾਤੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਨਿਡਰ ਮਨੁੱਖ ਸਨ । ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਧਿਐਨ ਸੀ ਤੇ ਰੰਗਾ ਬੋਧ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਰੰਗੀ ਸੀ । ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਗ਼ੈਰਤ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੇਕ ਤੇ ਨਿਡਰ ਅਹਮਦੀ ਸਨ । ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਇਸ ਜਤਨ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਕਿ ਅਹਮਦੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਲਈ ਸੁਲਤਾਨੇ ਨਸੀਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਫ਼ਦਾਰ ਜਮਾਤੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਲੰਘਾਉਣ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜਤਨ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ । ਮੇਰੇ ਕਲਾਸਫੈਲੋ ਸਨ ਅਤੇ ਬਚਪੁਣੇ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ । ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਰੰਗੇ ਡਿਬੇਟਰ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਡਿਬੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਰੰਗੇ ਬੁਲਾਰੇ ਵੀ ਸਨ । ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਤ ਦੇ ਖੁਦਮੋ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਕਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਹਮਦੀ ਮਿਤਰਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ । ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਉਮਰ ਫ਼ਾਉਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ 2014 ਈ. ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਉਮਰ ਫ਼ਾਉਡੇਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਫਿਰ 2017 ਈ. ਵਿੱਚ ਚੌਧਰੀ ਹਮੀਦ ਨਸਰੁਲੱਹ ਖ਼ਾਨ ਸਾਹਬ ਦੀ ਵਫ਼ਾਤ ਦੇ ਬਾਦ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਉਮਰ ਫ਼ਾਉਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਦਰ ਸਨ, ਮੈਂ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਸਦਰ ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਉਮਰ ਫ਼ਾਉਡੇਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਤ ਤੱਕ ਇਹ ਸਦਰ ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਉਮਰ ਫ਼ਾਉਡੇਸ਼ਨ ਰਹੇ । ਇਹਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਨ ਅਨੀਸਾ ਤਾਹਿਰ ਸਾਹਿਬਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਅਸਫੰਦ ਯਾਰ ਆਰਫ਼ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਹਨ, ਤਯੱਬਾ ਆਰਫ਼, ਅਜ਼ੀਜ਼ਾਹ ਓਜ ਅਤੇ ਬਨਾ ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ।

ਇਹਨਾ ਦੀ ਬੇਟੀ ਤਯੱਬਾ ਆਰਫ਼ ਤਾਹਿਰ ਸਾਹਿਬਾ ਲਿਖੱਦੀ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਮੁਹੰਮਦ ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਮਰਹੂਮ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਅਥਾਹ ਸੰਸਾਰਕ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਪਰ ਆਪ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਹਮਦੀਅਤ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਜੁਰੱਤ ਤੇ ਗ਼ੈਰਤ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਤੇ ਸਿਥਿਰ ਰੱਖਿਆ । ਅਤਿਅੰਤ ਇਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਅਫ਼ਸਰ ਸਨ । ਦੀਨ (ਧਰਮ) ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰੱਬ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਸਾਦਾ ਮਨੁੱਖ ਸਨ । ਆਪ ਰੱਬ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਰਾਸੂਲ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਸਨ । ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹਨ ਕਿ ਆਪ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਇੰਸਾਫ਼ ਪਸੰਦ ਤੇ ਨਰਮ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ ਦੇਖਿਆ । ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਤਿਭੇਦ ਦੇ ਛੋਟਿਆਂ ਵੱਡਿਆਂ ਅਮੀਰਾਂ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਕੇ ਰੰਗੇ ਵਰਤਾਉ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਸਨ । ਕਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਲਿੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਣਕੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗੱਤ ਸੰਬੰਧਾ ਕਰਕੇ ਪਰ ਇਹਨਾ ਬਾਰੇ ਜੋ ਵੀ ਲਿੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਵਿਅਕਗੱਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਸਚਾਈ ਹੈ । ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਸਨ ।

ਮੁਬਾਰਕ ਸਿੱਦੀਕੀ ਸਾਹਬ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਤਾਹਿਰ ਆਰਫ਼ ਸਾਹਬ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਜ਼ੀ ਤੇ ਵਿਨਮ੍ਰਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖਲੀਫ਼ਾ ਨਾਲ ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰੇਮ, ਆਸਥਾ ਤੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਚ ਕੋਟਿ ਦੇ ਕਵੀ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਸਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਸੁਨਾਉਣ। ਇਸ ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਨਾਲ ਆਸਥਾ ਭਰਿਆ ਆਪਣਾ ਇਹ ਸ਼ੇਅਰ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ :

ਆਕਾ ਤੇਰਾ ਗੁਲਾਮ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਹੋ ਕਭੀ
ਕਦਮੇ ਮੇਂ ਲੋਟ ਜਾਏ ਬਦਨ ਘਾਸ ਹੋ ਕਭੀ

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਹਿਰ ਸਾਹਬ ! ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਨੇ ਹਰ ਅਹਮਦੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉਪਲਭਧੀ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ਼ਿਆ ਹੈ। ਆਪ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਉਹਦੇ ਦੀ ਉਪਲਭਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧਕੇ ਵੱਡੀ ਉਪਲਭਧੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਹਮਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖ਼ਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਦਾ ਕਲਾਸਫ਼ੈਲੋ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁਕਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਉਪਲਭਧੀ ਹੈ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਫ਼ੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲ਼ਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜੱਦ ਹਜ਼ਰਤ ਖ਼ਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਰਾਬੇ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਨਾਜ਼ਿਰ ਆਲਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਤੱਦ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹਨਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਨਮਾਨ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਦੇ ਬਾਦ ਤਾਂ ਸਚੱਈ ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਗਏ ਸਨ ਇਹ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ।

ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਇਹਨਾ ਨਾਲ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਅਤੇ ਰਹਿਮ ਦਾ ਸੁਲੂਕ ਫ਼ਰਮਾਏ ਇਹਨਾ ਦੇ ਦਰਜੇ ਬੁਲੰਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਮਲ ਵਫ਼ਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜਾਮਤ ਅਤੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਨਾਲ ਸਲੰਗਤ ਰੱਖੇ।

★★★★ ਖ਼ੁਤਬਾ ਸਾਨੀਆ ★★★★★

Khulasa Khutba Jumma 30.08.2019

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Tarnslated by : Shamshad Ahmad Eden, from Punjabi Desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Toll Free Shoba Noorul Islam-1800-3010-2131